

5. HARTA METOPOLIS-ULUI LA SCARA UNU PE UNU

"DACA DESTINUL ACESTUI
ORAS MI-AR FI DAT IN MINI..."

zile înainte. Așa că pe traseul meu de coborîre de la valea de sub platou pînă în *Metropolis* nu mai aveam nici o oprire și nici un punct de întîrziere, numai la înapoiere, cînd trebuia să-l aduc pe *Topometrist*, îmi rămînea să mă opresc și să folosesc ciocanul, dalta și cleștele, pe care le-am vîrît sub fotoliu, ca și un mic geamantan cu un halat curat necesar lui la macazuri la întoarcere.

Mi-am pus fără grabă perna de plus roșu pe fotoliul de tablă, m-am urcat și m-am aşezat, lăsindu-mă comod pe spătarul mobil.

Și am dat drumul drezinei să mă ducă lin, fără să folosesc maneta de împingere, pentru că lunecam continuu pe o pantă ușoară, numai frînele din dreapta și din stînga fotoliului le manevram încet și fără efort.

Era o zi de vară limpede.

Încă de la stația mea de plecare — lipsit de grija de a folosi maneta — gustam în voie, din fotoliul drézinei mele în mișcare, întreaga priveliște a *Metropolis-ului* întins pe deasupra, dar pe dealuri mai scunde decît ale mele, cu casele răsute,

pîndite în amfiteatru undeva jos și departe de platoul meu. Priveam *Metropolis-ul* „în cap“, din drezina mea care-și pocnea ritmic roțiile pe încheieturile șinelor de linie ferată îngustă și ruginită. Niciodată n-am avut slăbiciunea de a crede că domin *Metropolis-ul* și că-l stăpînesc măcar cu ochii. L-am privit și de data asta cu o curiozitate nouă, dar cu frica stăpînită de a nu fi înghiit într-o zi de amestecătura aceea de case și ulițe nefericite. Panglicile străzilor strîmte și întortocheate se răsucreau pe după case, parcă cine știe spre ce spirală celestă își chinuiau spinările, dar nu se răsucreau așa decît pentru a se infunda toate absurd în fluviu și a se întoarce din nou prin alte părți către vîrfurile și văile golașe ale dealurilor localității. Plutea un praf fin și roșcat peste *Metropolis*. Si dacă n-ar fi fost nucii și gutuii care să-și desfacă peste coamele acoperișurilor umbrelele coroanelor bogate și stufoase de frunze late, pietrișul străzilor și al curților accidentate ar fi oferit cerului un spectacol dezolant de uscăciune și de locuri sterpe. Strălucirile bezmetice ale ferestrelor orașului, lovite de lumina orbitală a soarelui, fîșneau un fel de semnale de alarmă repetate și zadarnice spre fluviul calm și stăpîn pe albia sa, spre cîmpia întinsă și bogată a *Dicomesiei* de dincolo de fluviu, pe care o vedeam din fotoliul meu de pe drezina în mișcare, bălăcindu-se fără rușine în grîie coapte și tăvălindu-se prin porumbiștile înalte, dese și verzi. *Metropolis-ul*, ca să poată supraviețui, a trăit mult timp „mîncînd din dealurile sale“ — cum spunea o dată Generalul Marosin. Marmora roșie și piatra de mai bună calitate au fost scoase aproape de peste tot unde existau, dealurile au fost găurite și s-au surpat pe rînd, sau au rămas din ele doar rămășițe părăginate. Surpările s-au apropiat din ce în ce mai mult de oraș, pe măsură ce căutătorii de marmoră roșie și de piatră nobilă pentru construcții nu mai găseau nimic pe dealurile mai depărtate. „Într-o zi o să începem să ne mîncăm dealurile de sub oraș. Dacă vom

găsi sub ele toată bogăția marmorei roșii pe care o sperăm, vom fi bogăți în schimbul scufundării orașului și a caselor noastre — a zis cîndva tot Generalul Marosin, dar pe atunci pericolul scufundării era departe, calcare pure se mai găseau încă la distanțe mari de oraș și de pădurile de nuci și gutui care-l înconjoară.

De cînd avereia de marmoră și piatră a dealurilor a scăzut și a devenit tot mai puțină, Metropolis-ul, pentru a-și prelungi viața și pentru a amâna atacul tîrnăcoapelor asupra proprietelor lor de sub case, și-a îndreptat speranțele spre bogățiile locurilor din jur. Metropolis-ul trăiește acum din mila fluviului și din mila cîmpiei Dicomesiei, din ce cade de la ospățul lor. Un oraș care-și hrănește existența cu expediente. N-am văzut un oraș ai cărui oameni să fie mai rătăcitori și să dorească mai mult fericirea celor din alte locuri pentru a-și primi și partea lor mică de fericire din abundența și darurile căzute de la masa altora.

Toate casele Metropolis-ului stau cu spatele spre drumurile de Mare ale Dobrogei. Într-acolo, ele își arată numai zidul lor orb fără ferestre.

Generalul Marosin a crescut mult timp într-o fericire autonomă a Metropolis-ului. Dar din credința lui n-a mai rămas azi decît un vis pe care și-l mărturisește neputincios :

„Dacă destinul acestui oraș mi-ar fi fost dat în mîini mi-ar fi trebuit peste o sută de ani să-l descurc, să-l despărțe de sine însuși, să-l dărâm casă cu casă, să-i șterg uliță de uliță și să fac un altul. Am cincizeci și șase de ani și nu mai am timp nici măcar pentru mine însuși să-mi iau viață încă o dată de la capăt aşa cum mi-am luat-o de atîtea ori. Dar aş fi făcut din Metropolis o capitală, aveam la îndemînă Fluviul și Marea. În spatele mării mi se deschidea Orientul. Iar dincolo de fluviu, prin cîmpia fertilă a Dicomesiei aş fi tras drumurile netrase încă spre Occident. Un nou Corn de Aur aş fi făcut

din strîmtoarea fluviului dintre Metropolis și Cetatea de Lină, prin care ar fi venit bogățiile pămîntului și, odată cu ele, cele mai strălucite minți să se desfete înfrumusețînd cu geniul lor constructor priveliștile Metropolis-ului, cîmpia Dicomesiei, malurile fluviului, drumurile spre Mare, distanțele dintre ele și de peste ele. Dar acestea pot fi luate drept lirism și este știut că lirismul nu este numai slăbiciunea literaților, ci a oricărui om neputincios care crede că poate fi eroic dincolo de viața lui proprie pe care și-a greșit-o. Pentru a schimba Metropolis-ul mi-ar trebui nu numai mulți ani, mi-ar trebui și o putere capabilă să răstoarne munți. Eu am răsturnat mulți munți în viața mea și n-am găsit nimic sub ei. Dar cu Metropolis-ul aş fi încercat. Fără să-i retez însă dealurile de dedesubt pe care îi stau casele.“ În gura Generalului asemenea vorbe au sunat și mai neputincioase : am mai spus, el nu este decît un captiv al numeroaselor rude care au început să-i stăpînească ferma și să-și împartă între ele puterea, nimicind de fapt, încetul cu încetul, totul.

Ce-aș putea face eu, Milionarul, pentru Metropolis ?

Așa cum stau lucrurile, n-aș putea influența decît în mică măsură un destin ca al lui Glad și al Iepei-Roșii. Dar știu eu ce va ieși mîine din ei ? Sau să îmbunătățesc cît de puțin condiția de prizonier a Generalului Marosin, să mă vîr, adică, și să împac din cînd în cînd certurile fără sfîrșit dintre numeroasele sale rude din curtea fermei, certuri care se împleteșc, se îngroașă și se sparg mai rău decît rețeaua proastă de irigații a fermei, idiot concepută, pe care au cîrpit-o, în ultimele patruzece de nopți în schimbul unor haine uzate de general, fostul pușcăriu Glad și amanta lui marmațiană, enigma Iapa-Roșie.

Cînd stau în fotoliul meu de pe drezina care lunecă în coborîre înceată pe sine, de la platoul meu spre văile întocheate ce se deschid către amfiteatru Metropolis-ului, capăt o predispoziție specială pentru *idei generale*. Si avînd sub

ochi, ca și cum aş privi dintr-un cer mobil, cele mai mărunte mișcări de prin curțile și ulițele localității, aş putea mări desenul cotidian și fugar, prins în privirile mele la scara dimensiunilor *trecut-prezent-viitor*, să leg adică și să încheg din frânturi milimetrice stupide de moment harta destinelor metopoliene la Scara unu pe unu. Ei și-au încurcat și-si încurcă mereu ițele acolo jos în amfiteatrul lor de pe dealuri sterpe, mascați de coroanele nucilor și gutuilor. De pildă acum, cînd cobor cu drezina să mă întîlnesc cu *Topometristul* și cu misitul *Societății Arheologice Interbalcanice*. Nu mai privesc spre șopronul de lîngă casa parohială unde Glad și Iapa-Roșie au făcut dintr-o roată strîmbă o fabrică de luminări de seu. Acolo știu ce să întîmplă și poate că bănuiesc și ce o să se întîmple de-aici încolo. Să privesc mai bine spre istmul bărcilor din portul *Metropolis*-ului, unde aparent nu se întîmplă nimic. Pe fundul bărcilor, nevăzuți din afară, dorm barcagii și nici unul nu visează la cei cîțiva gologani nenorociți pe care-i vor primi drept bacăș, după-amiază, la căderea serii, de la nătingii ce vor face plimbări de agrement pînă la *Cetatea de Lînă* și înapoi. Aș putea număra acolo, printre barcagii, cîțiva crimiinali și cel puțin cîteva zeci de hoți recidiviști. Dar cine să-și mai îndrepte gîndul spre asemenea gloabe bătrîne, care nu s-au ales cu nimic din toată viață, nici măcar cu o cicatrice de viteaz? Bărcile în care dorm dospiți de căldură nu sint ale lor. O parte țin de *Bodega Armeanului*, altele de flota învechită și mereu vopsită a turcului *Aziz-Creștinatul*. Plimbările cu barca, clienții nu le plătesc barcagliilor, ci le achită fie la *Bodega Armeanului*, fie la cabina lui Aziz-Creștinatul de pe vasul *Sfînta Sofia*. În fiecare seară, după terminarea plimbărilor, gloabele de barcagii sint izgoniți din bărci să-și ia de la capăt vagabondajul săptămînal. Asta ar fi lumea care trăiește din bacășul mărunt picat în după-amiezile de sărbătoare ale *Metropolis*-ului. Printre barcagii se mai întîmplă să încapă și

să se piardă și cîte un om tînăr, onest și încrezător în soartă, nu numai hoți fără dinți. (Așa a încăput cîndva și Iapa-Roșie, pe la vîrstă de șaisprezece ani, înainte de a lua drumul *Marmatiei*, fiind întîia fată-barcagi, care, deși a purtat cuțit, a fost silită să se culce fără alegere cu mai toți barcagii.) În cursul săptămînii, lumea asta miloagă și cu cuțite ascunse în trenete se răspîndește spre *Insula Cailor*, pentru un trai mai ușor printre sălbăticinî și roiuri de țîrtări și de tăuni. Sau spre *Cetatea de Lînă*, în așteptarea curgerii turmelor de oi prin vaduri și a negustorilor de postavuri, de carne și de piei. Sau spre orașul *Mavrocordat*, unde hamalîcul cu ora la bacurile cu grîne, zarzavaturi și brînzeturî cere mușchi și obrăznicie de fieră pentru obținerea unui loc de o zi-două de lucru.

Dar astea se întîmplau și acum o sută de ani, aici sau altundeva.

Cartea Milionarului are puțin timp pentru lucrurile care s-au mai întîmplat o dată sau de mai multe ori.

UN STRAT DE LUT LUNECA
ȘI SE PRĂBUȘEȘTE DE PE SPI-
NAREA UNUI DEAL, SCOTÎND
LA IVEALA UN OS AL GLOBU-
LUI PÂMÎNTESC

Renunț să mai fac din foliul drezinei mele o hartă la scara unu pe unu din frânturile mișcărilor minusculă care punctează sub ochii mei amfiteatrul *Metropolis*-ului. Pentru că am observat că pămîntul de pe un deal din dreapta mea, singurul cultivat, și anume cu floarea-soarelui, a început să se miște încet, să se desprindă și să lunece cu lan de floarea-soarelui cu tot, de pe spinarea dealului care-l ținea deasupra.

Am frinat drezina și am coborât să nu pierd clipa pe care o așteptam de cîțiva ani. În fiecare an săpasem cu cazmaua pantă astă a dealului cu strat adînc de loess și am semănat

cînd porumb, cînd floarea soarelui, aceste plante înalte, vîgoroase și grele, cu durată lungă de existență între însămîntare și cules și cu o mare putere de slăbire a pămîntului pe metru pătrat. Înainte de asta, încercasem să afli ceva din secretul rocii de dedesubt, dacă există cumva marmoră roșie, prin niște sonde confectionate de mine, fără să fi obținut cine știe ce rezultate.

Numai lunecarea stratului de pămînt pe toată lungimea și lățimea lui, de pe blatul pietrei de dedesubt, mi-ar fi oferit ceva indicii asupra acelui „filon“ capital despre care se spunea că ar exista pe undeva. Dar lunecarea păturii groase, adînci și întinse de loess n-o puteam obține, nici dacă mă apucam ca un nebun să jupoi dealul cu cuțitul de injunghiat berbeci, nici dacă aş fi așteptat zadarnic ploi torențiale care să producă ruperea și prăbușirea stratului și să-l facă să luncеze la vale, în aşa fel încît în urma lui să rămînă descoperit osul masiv și lucios al pietrei de dedesubt. Os care ar fi putut fi din piatră nobilă, poate chiar din marmoră roșie, sau măcar cu vine de marmoră, sau cel puțin cu urme vagi de aşa ceva, care să-mi aducă date mai clare despre „marele filon“, existent după presupunerile unora undeva pe aproape sub un deal sau sub mai multe, iar grosul pietrei de marmoră roșie nu s-ar fi aflat, după presupunerile altora, altundeva decît chiar sub amfiteatru de dealuri pe care este așezat nenorocitul oraș *Metropolis*.

Dacă asemenea prezumții se vor adeveri, viitorul orașului nu va fi decît unul singur și nefericit : retezarea și scufundarea lui de către cei interesați, pentru a-i lua bogăția ascunsă sub el.

Cele mai vechi case ale localității, numărind în continua lor prefacere sute de ani, au urme de marmoră în construcția lor, iar cu cît te depărtezi de dealuri în afară de oraș, semnele săint mai puține, deși mai vizibile și mai la lumina zilei, ceea ce a făcut ca, înșelate de această vizibilitate și aparență, societățile

de explorare, venite sub diverse pretexte, să caute calcare pură mai ales departe de *Metropolis*. Nici Societatea Regală de Construcții în Regie, nici Societatea de Decorații Interioare și de Sobe a lui Sumbassaku nu au căutat altceva decît asta.

Dacă te afli mult departe de oraș și privești din cu totul alt unghi, anume de dincolo de fluviu, din cîmpia Dicomesiei — în diminetile și serile limpezi de vară, cînd prin irizările luminii solare se văd și sufletele morților, se poate zări deasupra *Metropolis*-ului, mai bine decît oricînd și de oriunde, acel praf roșu mai puțin sesizabil și mai puțin tulburător cînd ești aproape de oraș. Eu sănă dicomesian și copilăria mea a fost mereu vrăjită de aura aceea de abur imperial pe care o purtau creștele *Metropolis*-ului văzut de departe. Venit apoi în *Metropolis* și stabilit în sfîrșit aici, după aproape douăzeci de ani de căutare, mi-am întocmit hărți prin care voi am să afli dacă nenorocitul de oraș *Metropolis*, cu casele lui răspîndite pe dealuri aparent sterpe, ar putea fi așezat, într-o totală inconștiență de sine, pe o imensă comoară de marmoră roșie. Un oraș care și trăiește mizeria, stînd pe o comoară neștiută, dar care în momentul cînd ar afla de ea, n-ar apuca să-i scoată bine bogățiile și să se hrănească cu ele. În loc să inflorească să ar fi prăbușit definitiv casă cu casă, familie cu familie, stradă cu stradă, om cu om, și în loc de destin zeiesc, ar fi apărut, pe locul *Metropolis*-ului pierit, o groapă, o prăpastie a nimăului. Odată comoara scoasă de metopolisieni de sub ei însăși, groapa comoriilor ar fi devenit groapa lor comună irevocabilă. Această marmoră roșie am bănuit-o de aproape două decenii că se ascunde masivă sub oraș. Așteptam să descopăr semnele certe, sau, mai bine zis, așteptam ca ele să nu apară atît de repede pentru a nu vedea finalul atît de aproape. Sau dacă vor apărea, să învăț și să știu și de aici încolo să le ascund și mai bine în aşa fel încît alții ochi să nu le vadă și să-i depărtez cît mai mult de ele. Acesta ar fi secretul Milionarului. Si nu o dată

am înclinaț să cred că acest secret al meu nu era decât un secret al lui Polichinelle.

Acum mă aflam în fața acelui os al pământului dezgolit prin prăbușirea stratului de loess. Un os pe care visasem să-l văd cît trăiesc și dacă el îmi spunea ceva despre existența pe aproape a marmorei să tac și să duc pentru totdeauna cu mine în mormînt cele văzute. O naivitate. Chiar la lumina zilei, se poate observa că toate drumurile dintre dealuri unde se căutase cîndva marmoră duceau și se învîrteau în jurul orașului. Toate acele societăți care se abătuseră spre Metropolis căutaseră ele oare altceva decât ceea ce căutasem și eu : Osul pământului care să le spună unde se află tezaurul masiv sperat. Os care n-avea altă soartă decât să fie găsit, frînt și nimicit, pentru a se afla trunchiul principal.

Acum vine o societate nouă sub o firmă arheologică cu triplu sediu. Dar dacă și asta vine să caute același lucru? Pentru că monezi, vase, inscripții, astea nu mai sînt, au fost scoase demult și consumate sau negociate.

Am cultivat an de an panta dealului, contînd pe slăbirea pământului prin rădăcinile plantelor puternice și avide de umezeală, dar și pe eventualitatea unor ploi anuale, fie ele cînd de slave. Mai ales că partea cultivabilă a dealului, orientată spre nord-est și spre bătaia Crivățului, era bogată în zăpadă din luna decembrie pînă în luna martie și avea mereu rezerve de umiditate, periculoasă pentru stabilitatea stratului de loess aflat spinzurat în pantă pe spinarea de piatră.

Cînd am observat din drezina mea în mișcare că pămîntul incepuse să se miște de pe vîrful dealului și că lunecă la vale, abia vizibil, cu lanul de floarea soarelui rămas în picioare, mi-am dat seama că ruperea stratului de pămînt se va produce, în sfîrșit, sub ochii mei. Am frînat drezina și-am mai avut timp să-mi iau tîrnăcopul și lopata pe care le țin nelipsite sub fotoliul meu de tablă.

Am alergat și m-am oprit la temelia dealului : stratul gros de loess luneca pe lîngă mine cu pălăriile de floarea-soarelui, mari, intacte și cu tulpinile drepte.

Apoi totul s-a prăbușit și s-a amestecat urât într-o vale.

Osul dealului a rămas gol, întreg și lucios sub soare.

Nici o vînă de marmoră roșie, din creștet pînă la talpa dealului.

Am început să sap la temelia dealului. Am izbit cu tîrnăcopul acolo și pînă la urmă am dat de o pată mare de marmoră roșie care se pierdea dedesupră pe sub piatră, parcă în direcția văilor ce duceau spre Metropolis. Dar dacă pata nu mergea prea mult mai departe, sau în caz că se prelungea, mergea nu spre Metropolis, ci spre dreapta sau spre stînga lui? Însemna că semnul ultim pe care-l speram nu e acesta, totul se amîna din nou pentru mine și cine știe dacă pata cu pricina se mai întindea pe undeva și că bănuitele rezerve ascunse de marmoră nu se mai află pe nicăieri. Nu mai aveam ce vedea.

Am acoperit repede cu pămînt pata de marmoră. Chiar dacă ar fi fost găsită, ea se pierdea prea repede ca să i se poată lua urma.

Am plecat liniștit spre drezină cu lopata și tîrnăcopul în mîini. Urcat în fotoliu, am eliberat frînele și mă gîndeam la pricina ruperii și lunecării straturilor de loess. Îmi ziceam : nu rezervele de umezeală le favorizase ruperea. Ci seceta. Seceta din ultimul timp abătută asupra Metropolis-ului, care nimicise și ultimele rezerve de umiditate și slăbise priza dintre loess și piatră. Invocasem ploile și, cînd colo, mie îmi era necesară o secetă excesivă. O secetă cum numai anul astă a fost. Dar poate nici numai cu seceta aş fi obținut ceva. Chiar dacă ea a durat de la începutul lui martie pînă spre jumătatea lui august. Peste pămîntul încins peste măsură, care nu se mai putea ține prins de osul de piatră, decât prin ultima și slabă rezervă de dedesupră a unei pojghițe de umezeală, mai trebuia

totuși o ploaie rece, repede și abundantă care să pătrundă direct între pielea uscată a loess-ului și osul obrazului de piatră și le-ar fi făcut să se desprindă una de alta pentru totdeauna. Ploaie care de fapt a și venit. Cum nu o dată vine în urma lunilor continuu de secetă, chiar în zone aride ca ale *Metropolis-ului*.

Deși ploaia venise, eu n-am crezut că a fost. Nu știam de ploaie. În ultimele cinci-șase zile am lipsit din *Metropolis*, timp în care a plouat. Am fost plecat la *Cetatea de Lină*, să-l cauț acolo pe *Constantin Pierdutul I-iul*, regele nebun al *Dicomesiei*, cel care face mental calcule rapide cu zeci de cifre deodată, și care a devenit o mîndrie nefericită a dicomesienilor. Este un fel de mașină de calcul pe picioare și neștiutor de sine. A devenit amuzamentul călătorilor nătingi de prin gări care, pînă la venirea trenurilor, îi dău zeci de cifre pe care să le înmulțească, iar *Constantin* le spune imediat și oral rezultatul, fără cea mai mică greșală. Nu l-am găsit pe *Constantin*, el se retrăsese de mult din fața oamenilor și se ascunsese prin griile și porumbiștile *Dicomesiei*. Am aflat doar atât că ultima oară *Constantin* fusese văzut părăsind în fugă un lan de grâu în care intrau secerătorii. Fugise de teamă să nu fie descoperit. Dar fugise ca un rege. Se încoronase, purta pe cap o coroană de spice de grâu, iar pe umăr avea un fel de urmă de cuib. Cum adică, un cuib pe umăr? Aici intervenise pofta de legendă și de mister care-i caracterizează pe dicomesienii cîmpiei. Ei zic că pe umerii lui *Constantin Pierdutul I-iul* prepelițele și potîrnichile își fac cuiburi, pentru ca puii să le zboare mai iute și mai sus decît le este neamul. Dar lui *Constantin* îi va veni rîndul mai tîrziu în *Cartea Milionarului*.

Întors în *Metropolis* și auzind că a plouat torențial, nu mi-a venit să cred. Dealurile localității, ca și cele din jur, erau la fel de uscate și prăfuite ca și înainte de plecarea mea. Deși asta nu poate fi un argument pentru mine de a nega ploaia

care totuși a fost: *Metropolis-ul* se usca repede, chiar a două zi după un potop.

Plouase deci torențial, deși înclinam să cred că nu, dar nu mă interesa prea mult evenimentul precipitațiilor atmosferice în momentul înapoierii mele la casa de marmoră de pe platou. De aceea, cînd Topometristul — care a vrut să-mi comunică din vreme despre întîlnirea ce trebuia să-o am cu ministerul Societății Interbalcanice de Arheologie — mi-a spus printre altele că zilele trecute au căzut ploi răci și repezi, nici nu l-am luat în seamă, i-am zis chiar „a plouat pe dracu“. Topometristul s-a simțit ofensat, deși eu nu voiesem să-i ating delicatețea pe care totdeauna i-o crăț, ba chiar i-o cultiv cum numai un Milionar ca mine e capabil.

IARAȘI IAPA-ROȘIE ȘI HAINEDE DE GENERAL ALE LUI GLAD

Ofensat, zic, Topometristul mi-a adus că argument în favoarea afirmațiilor sale că în acele zile și nopți de ploaie torențială el s-a aflat o bună parte din vreme sub cerul liber, făcea măsurători pe terenurile întinse ale fermei Generalului Marosin. Măsură nu numai pentru a însemna locurile unde ajunsese conflictul de împărțeală dintre rudele generalului. Făcea și măsurătorile trebuincioase unor lucrări de rezervă a rețelelor de irigație. „A plouat nopți în sir“ — mi-a repetat el — spunîndu-mi că printre măsurătorile făcute acolo s-au numărat și acelea care fixau punctele unde, la lumina lămpilor de mînă, fostul pușcăriaș Glad făcea plonjări de scafandru în fluviu pentru mutarea și schimbarea tuburilor de aspirare, ca și a țevilor de deversare. Fusese aproape impossibilă montarea noilor tuburi de beton din pricina umflării apelor și a instabilității continuu a malurilor și a solului sub-

acvatic, a temperaturii scăzute a apei, care-l împiedicau pe Glad să se miște și să lucreze. De atâtă efort și frig, trupul slab și lung i se sleise de tot. Topometristul mi-a spus textual:

„Glad tremura gol și vînăt de frig sub ploaia rece. L-am văzut într-o din noaptele astea teribile. După ultima plonjare pe care a încercat-o cu disperare, a ieșit cu brațele țepene. Și cu degetele de la mîna dreaptă cu care lucra mai mult, întepenite și încovioiate ca o gheără de pasăre. (Acesta e felul de a vorbi al Topometristului.) Dus la grăjdurile lui Marosin de paznicii de noapte pe un fel de targă făcută dintr-o rogojină, pus într-o iesle și acoperit cu paie să se încălzească, Glad nu și-a mai revenit decit a doua zi după prinț. Ar mai fi zăcut acolo dacă nu venea minioasă Iapa-Roșie care l-a scos din iesle și în noaptea imediat următoare l-a împins de la spate să-și înceapă plonjările la lumina felinarelor, deși ploua la fel de rece și de repede, iar fluviul se vinzolea și mai bsemantic la maluri. Mai mult, Iapa-Roșie mi-a întins mie felinarul (povestește Topometristul), s-a dezbrăcat toată („domnule, e foarte frumoasă“) și s-a aruncat și ea în fluviu, lăsîndu-și trupul mare să-i plutească pe apă, înnota, îl veghea și ii tăia lui Glad orice putință de evadare spre mal. N-am văzut o femeie mai cruntă. Abia ieșea Glad la suprafață vînăt și pierit de frig, că Iapa-Roșie înnota aruncîndu-se spre el, cu un fel de nechez însăjumător, urla și cu miinile, și cu umerii, lovindu-l pe Glad cu întreg trupul ei enorm, îl răsturna înapoi în apă și-l făcea să se scufunde din nou și să-și reia lucrul de scafandru. Ploua, domnule, torențial, nenorocitul apărea o clipă de sub apă, rebeget de frig și negru de oboseală, Iapa-Roșie îl făcea iarăși să dispară. N-am văzut o femeie mai frumoasă și mai urită, care să-și iubească și să-și urască în același timp atât de mult amantul, dorindu-i și cu dragostea și cu ura, izbînda.

Fără să fi știut, Topometristul aducea încă o dată dovada că de scumpe au fost pentru Glad hainele de general. Dacă prețul lor l-a înțeles cineva cum trebuie, acel cineva a fost Iapa-Roșie. Topometristul nu știa că odată cu hainele de general era în joc și o poreclă frumoasă care trebuia să înnobileze un destin.